

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки
(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти третього (освітньо-наукового)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

освітня програма Освітні, педагогічні науки

шифр за навчальним планом 1.3

Харків – 2020 рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки, затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди «_30_»_червня__2020 року № 4

Розробники: **В.В. Ворожбіт-Горбатюк** – д.п.н., проф., професор кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки;
Л.А. Штефан – д.п.н., проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол від. “_28_” серпня 2020 року № _1_

Завідувач кафедри

доктор педагогічних наук, професор
Золотухіна С. Т.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка,	Вид дисципліни (<u>обов'язкова</u> / вибіркова)	
	Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки		
Модулів – 2	Освітня програма Освітні, педагогічні науки	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		II	II
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –40 самостійної роботи здобувача – 80	Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий)	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	78 год.
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: іспит			

2. Мета, завдання, прогнозовані результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки»: забезпечити умови для формування здатності особи розв'язувати комплексні задачі у професійній (викладацькій) і дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає осмислене застосування положень і досягнень гуманістичної педагогіки з урахуванням принципу історизму, здатність до професійного саморозвитку і самовдосконалення.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки» здобувач освіти повинен опанувати такі **компетентності**:

ІК – здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК10 – здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

ФК11 – уміння проводити історико-педагогічний аналіз джерельної бази досліджуваної проблеми, переосмислювати знання й досвід, представлені в історико-педагогічному та компаративному дискурсі, застосовувати їх у власному науково-педагогічному дослідженні, визначати перспективи творчого використання;

ФК12 – здатність популяризувати кращі здобутки педагогічної теорії й практики українського та інших народів, застосовувати їх у професійній діяльності;

ФК13 – здатність планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного науково-педагогічного дослідження з логічним дотриманням відповідних наукових підходів і принципів академічної доброчесності;

ФК14 – інтегровані знання з історії педагогіки, порівняльної педагогіки, інноватики в галузі освіти, методології науково-педагогічного дослідження.

3. Передумови вивчення дисципліни

Пререквізити (Prerequisite): – викладання навчальної дисципліни передбачає наявність вищої освіти – другий магістерський рівень, що забезпечує володіння системою загальних, соціальних, особистісних і фахових компетентностей, знання філософських фундацій та етичних орієнтирів конструювання наукових проєктів, осмислення причинно-наслідкових зв'язків і суперечностей в історії розвитку людської цивілізації, знання категорій теорії навчання і виховання.

4. Результати навчання за дисципліною:

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здатні:

ПРН1 – продемонструвати знання онтології, гносеології, основних напрямів історико-філософської думки, класичної та сучасної, вітчизняної і світової філософії;

ПРН2 – аналізувати філософсько-антропологічні і культурно-антропологічні чинники; застосовувати філософські принципи, поняття і категорії для обґрунтування наукових і освітніх проєктів, визначення соціокультурних чинників авторського дослідження;

ПРН12 – продемонструвати знання концепцій та методологічних підходів у галузі педагогіки, історії педагогіки, освітньої інноватики, вміння виявляти суперечності та тенденції розвитку освітньої галузі;

ПРН13 – критично оцінювати існуючі системи освіти і програми виховання, досвід професійних практик, представлених в історико-педагогічному дискурсі;

ПРН14 – здійснювати оригінальне історико-педагогічне/експериментальне/ компаративістське дослідження, оперувати різними методами й засобами дослідницької діяльності, прийомами збирання, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів;

ПРН15 – застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової та української педагогічної думки у власних дослідженнях і професійній діяльності, сприяти їх популяризації в суспільстві.

5. Програма навчальної дисципліни

Кожний з модулів дисципліни є відносно завершеною окремою структурною дидактичною одиницею. Це дає можливість вивчати їх незалежно один від одного.

Історико-педагогічний матеріал у даному виданні розглядається за двома модулями:

- історія світової педагогічної думки;
- історія вітчизняної педагогічної думки.

Модуль 1. Розвиток світової педагогічної думки

Тема 1. Виховний концепт у первісному суспільстві

Основні питання:

1. Концепції генези первісного виховання, значення для особистісного зростання.
2. Становлення виховання як особливої форми діяльності людини. Виникнення сім'ї і родинного виховання

Тема 2. Виховання у стародавньому світі. Школи філософування, Академія, Лікей.

Основні питання:

1. Організовані форми виховання в історії найдавніших країн Сходу
2. Академія і Лікей
3. Вплив раннього християнства на навчання і виховання

Тема 3. Педагогічна думка і вища школа епох Середньовіччя та Відродження

Основні питання:

1. Освіта у Візантії
2. Особливості виховання у країнах середньовічного Сходу. Універсуми філософування Сходу для сучасного науковця.
3. Становлення перших університетів в Західній Європі. Педагогічні досягнення епохи Відродження

Тема 4. Вища школа і педагогіка у Нові та Новітні часи.

Основні питання:

1. Педагогічні ідеї Я. А. Коменського і його „Велика дидактика”
2. Педагогічні погляди Дж. Локка
3. Концепція природовідповідного виховання Ж.-Ж. Руссо
4. К. А. Гельвецій та його книга „Про людину, її розумові здібності та її виховання”
5. Педагогічні погляди Д. Дідро

Тема 5. Школа і педагогіка у Західній Європі у XIX столітті

Основні питання:

1. Педагогічна діяльність і спадщина Й. Г. Песталоцці
2. Педагогічні погляди Й. Ф. Гербарта
3. Головні педагогічні ідеї Ф. А. В. Дістервега

Тема 6. Зарубіжна школа і педагогіка у першій половині XX ст.

Основні питання:

1. Традиції професійних вишів і їхнє сучасне продовження
2. Педагогічні погляди і практична спадщина М. Монтесорі

Модуль 2. Розвиток вітчизняної педагогічної думки

Тема 7. Школа, освіта та педагогічна думка у Київській Русі (IX – XV ст.)

Основні питання:

1. Виховання у древніх слов'ян
2. Перші школи Київської Русі, зміст і методи їх роботи. Навчальні книги
3. Прогресивна діяльність "майстрів грамоти"
4. Педагогічні пам'ятники Київської Русі

Тема 8. Освіта й виховання в Україні в XVI-XVII ст.

Основні питання:

1. Виникнення і роль у розвитку просвітництва братських шкіл
2. Етапи становлення та розвитку Острозької школи-академії та Києво-Могилянської академії
3. Вітчизняні педагогічні пам'ятки XVI – XVII ст.
4. Система виховання у козацьких школах

Тема 9. Вітчизняна школа і педагогіка у XVIII ст.

Основні питання:

1. Освітні реформи початку XVIII століття
2. Педагогічні погляди і діяльність Ф. Прокоповича (1681-1736)
3. Прогресивна роль у розвитку середньої освіти в Україні українських колегіумів
4. Освітня політика в українських землях на початку XVIII ст.
5. Педагогічна діяльність та погляди Г. С. Сковороди (1722 – 1794)

Тема 10. Становлення педагогічної думки та школи у першій половині XIX століття

Основні питання:

1. Особливості реформ 1804 року
2. Провідна роль Харківського університету та педагогічного інституту
3. Шкільна політика другої чверті XIX століття
4. Педагогічні погляди Т. Г. Шевченка (1814-1861)
5. Просвітницько-педагогічна діяльність О. В. Духновича (1803-1865)

Тема 11. Освіта і педагогічна думка у другій половині XIX столітті

Основні питання:

1. Громадсько-педагогічний рух 60-тих рр. XIX століття
2. К. Д. Ушинський – засновник вітчизняної педагогіки
3. «Питання життя» М. І. Пирогова та значення його діяльності для розвитку шкільництва
4. Організаційна й педагогічна діяльність М. Корфа (1834-1883)
5. Педагогічні погляди та діяльність С. І. Миропольського (1842-1907)
6. Шкільні реформи у 60 – 80-тих років XIX століття
7. Просвітницько-педагогічна діяльність Х. Д. Алчевської.

9. Особливості організації вітчизняних шкіл для дорослих, заснованих з приватної ініціативи.

10. Внесок у розвиток вітчизняної педагогічної думки М. П. Драгоманова, М. І. Костомарова, П. О. Куліша, Б. Д. Грінченка, І. Я. Франка

Тема 12. Вітчизняна школа й педагогіка від революційних потрясінь до кінця Великої вітчизняної війни (1917 – 1945)

Основні питання:

1. Педагогічні погляди М. С. Грушевського
2. Педагогічна спадщина С. Ф. Русової
3. Розвиток української системи освіти у напрямі соціального захисту дітей
4. Особливості розвитку соціальної педагогіки в Україні
5. Становлення національної освіти в Україні в 20-ті роки ХХ століття
6. Науково-виховна система А. С. Макаренка: теоретичні здобутки та досвід

Тема 13. Розвиток освіти, школи й педагогічної думки в Україні у 50 – 90-ті роки ХХ століття

Основні питання:

1. Внесок у розвиток національного шкільництва й педагогічної науки В. О. Сухомлинського
2. Розвиток педагогічних інновацій в Україні у другій половині ХХ століття

6. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Денна/вечірня форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
Змістовий модуль 1. Історія світової педагогічної думки												
Тема 1. Виховний концепт у первісному суспільстві	6					6	6				6	
Тема 2. Виші і виховання у стародавньому світі	10	2	2			6	10	2			8	
Тема 3. Педагогічна думка і вища школа епох Середньовіччя та Відродження	10	2	2			6	10		2		8	
Тема 4. Школа і педагогіка у Нові та Новітні часи. Значимість для розвитку вищої школи	8		2			6	8				8	
Тема 5. Школа і педагогіка у Західній Європі у XIX ст.	10	2	2			6	10	1	2		7	
Тема 6. Зарубіжна школа і педагогіка у першій половині XX ст.	8		2			6	8				8	
Змістовий модуль 2. Історія вітчизняної педагогічної думки												
Тема 7. Школа, освіта та педагогічна думка у Київській Русі	8		2			6	8				8	
Тема 8. Освіта й виховання в Україні в XVI-XVII ст.	10	2	2			6	10	1			9	
Тема 9. Вітчизняна школа і педагогіка у XVIII ст.	10		4			6	10		2		8	
Тема 10. Становлення педагогічної думки та школи у першій половині XIX ст.	10	2	2			6	10				10	
Тема 11. Освіта і педагогічна думка у др. пол. XIX ст.	8	4				4	8	2	2		4	
Тема 12. Вітчизняна школа і педагогіка від революційних потрясінь до кінця ВВВ (1917 – 1945 рр.)	10		4			6	10		2		8	
Тема 13. Розвиток освіти, школи й педагогічної	12	2				10	12				12	

думки в Україні у 50 – 90-ті роки ХХ ст.											
Усього годин	120	16	24			80	120	6	10		104

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Завдання для до лекції		
		К-сть год д/в (з)	Вид лекції, методи викладання	
1.	Тема 2. Виші і виховання у стародавньому світі	2 (2)	Усний виклад знань	Ознайомитися, за потреби заповнити таблиці СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ДАВНЬОГРЕЦЬКИХ ПОЛІСІВ, зокрема додати характерні ознаки (Методичні матеріали, с.16) ФІЛОСОФИ ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ ПРО ВИХОВАННЯ: додати власні пропозиції щодо педагогічної ретроспекції в умовах сьогодення (Методичні матеріали, с.17)
2.	Тема 3. Педагогічна думка і вища школа епох Середньовіччя та Відродження	2 (0)	Традиційна Усний виклад знань з елементами і бесіди	Ознайомитися з матеріалами «СЕРЕДНЬОВІЧНІ УНІВЕРСИТЕТИ: провести історичну паралель» (Методичні матеріали, С.20-22)
3.	Тема 5. Школа і педагогіка у Західній Європі у XIX ст.	2 (1)	Лекція-візуалізація Рефлексія, метод аналогій	Ознайомитися з текстом лекції (джерела базової літератури), підготуватися до педагогічної рефлексії. «А.Дістервег і цінності Європи в освіті»
4.	Тема 8. Освіта й виховання в Україні в XVI-XVII ст.	2 (1)	Лекція-візуалізація Метод реконструкції історико-педагогічних явищ	Ознайомитися, за потреби заповнити таблиці «ВИХОВАННЯ І УКРАЇНИ В XVI-XVII СТ. ТИПИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ У XVI-XVII СТ.- додати характерні ознаки», (Методичні матеріали, с.29-35)
5.	Тема 10. Становлення педагогічної думки та школи у першій половині XIX ст.	2 (0)	Традиційна Усний виклад знань з елементами і бесіди	Ознайомитися, за потреби заповнити таблиці «СТАТУТ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ, ПІДПОРЯДКОВАНИХ УНІВЕРСИТЕТАМ 1804 р.» (Методичні матеріали, С.35-36)
6.	Тема 11. Освіта і педагогічна	4	Усний	Ознайомитися, за потреби

	думка у др. пол. XIX ст.	(2)	виклад з елементами і дискусії	заповнити таблиці «ОСВІТА І ПЕДАГОГІЧНА ДУМКА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ. К.Д.УШИНСЬКИЙ – ЗАСНОВНИК ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІКИ» (Методичні матеріали, С. 36-41)
7.	Тема 13. Розвиток освіти, школи й педагогічної думки в Україні у 50 – 90-ті роки XX ст.	2	Традиційна, з елементами і візуалізації Усний виклад знань з елементами і бесіди	Ознайомитися, за потреби заповнити таблиці «ГУМАНІСТИЧНА ПЕДАГОГІКА В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО» (Методичні матеріали, с.43-48)
Разом		16 (6)		

Тематика і зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми, завдання, форма звітності	К-сть год	Вид семінару	Методи	
				викладання	учіння
1	<p><i>Тема 2. ВИШІ і виховання у стародавньому світі</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <p>1. У чому полягає різниця між афінським і спартанським полісним вихованням?</p> <p>2. Які зміни в культурно-освітній традиції Давньої Греції відбулися в епоху Еллінізму?</p> <p>3. Охарактеризуйте систему шкіл Давнього Риму.</p> <p>Завдання для інд. роботи (для тих, хто вчиться за інд. планом), письмова робота</p> <p>1. Порівняйте значення сімейного типу взаємовідносин у досягненні педагогічних цілей в історії давніх країн Сходу.</p> <p>2. Концепції генези первісного виховання.</p> <p>3. Становлення виховання як особливої форми діяльності людини</p> <p>4. Виникнення сім'ї і родинного виховання</p> <p>5. Підготуйте навчальну доповідь на тему: „Педагогічні погляди давньогрецького (або: давньоримського) філософа (за вибором)”.</p>	2	Семінар з елементами і рольової гри	Навчання на основі наукового дослідження	Метод педагогічної реконструкції

2	<p><i>Тема 3. Педагогічна думка і вища школа епох Середньовіччя та Відродження</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення Візантії в прогресуванні ідей загальної освіти 2. Фокус педагогічних міркувань в епоху Візантії 3. Історія діяльності перших університетів. <p>Завдання творчого характеру (для тих, хто вчиться за інд.планом)</p> <p>Укласти довідкову інформацію про ідейні засади освіти в країнах Сходу в епоху Середньовіччя</p> <p>Підготувати презентацію «Лицарське виховання: історія і сьогодення»</p>	2	Семінар-дискусія	Метод дискусії	Виконання різнорівневих завдань, виступ
3	<p><i>Тема 4. Школа і педагогіка у Нові та Новітні часи. Значимість для розвитку вищої школи</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Розкрийте мету та завдання виховання особистості за Я.А. Коменським. 2.У чому сутність принципу природовідповідності Я.А. Коменського? 3.Схарактеризуйте навчальні книги Я.А. Коменського. 4.Назвіть основні критерії морального виховання за Я.А. Коменським. 5.Які вимоги до особистості педагога сформулював Я.А. Коменський? <p>Завдання для інд.роботи (для тих, хто вчиться за інд.планом)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняти програму морального виховання Я.А.Коменського, Дж.Локка, Ж.-Ж.Руссо <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Зробити тезисний конспект одного з творів: Я.А.Коменський «Закони добре організованої школи», Ж.-Ж.Руссо «Еміль або Про виховання», Дж. Локк «Думки про виховання». 	2	Семінар запитань і відповідей	Метод бесіди, дискусії, демонстрації	Круглий стіл
4	<p><i>Тема 5. Школа і педагогіка у Західній Європі у XIX ст.</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <p>Практична спрямованість освіти у трудових школах</p> <p>Мета і зміст виховання за Й.Песталоцці</p> <p>Завдання творчої роботи (для тих, хто</p>	2	Семінар-мозковий штурм	метод генерування ідей	Метод «захисник-опонент»

	вчиться за інд.планом) Теорія елементарної освіти – презентація чи педагогічна реконструкція				
5	<i>Тема 6. Зарубіжна школа і педагогіка у першій половині ХХ ст.</i> Питання для усного опитування Ідеї Реформаторської педагогіки Типи експериментальних шкіл Завдання творчої роботи(для тих, хто вчиться за інд. планом) Презентувати приклади педагогічної реконструкції чи ретроспективи на тему: «Інноватика пропозицій М.Монтесорі»	2	Семінар-конференц	Аналітичної обробки інформації	Метод «Займи позицію»
6	<i>Тема 7. Школа, освіта та педагогічна думка у Київській Русі</i> Схарактеризувати зміст, форми і методи роботи в школах "книжного учіння", монастирських та парафіяльних школах. Завдання творчої роботи(для тих, хто вчиться за інд. планом) 1.Проаналізувати літературні пам'ятники Київської Русі як джерело тогочасної педагогічної думки, на основі їх виділити головні педагогічні проблеми.	2	Семінар-розгорнута бесіда	Бесіда, з елементами індивідуальної творчості	Метод педагогічної реконструкції
7	<i>Тема 8. Освіта й виховання в Україні в XVI-XVII ст.</i> Питання для усного опитування 1.Конкретизувати вимоги до вчителя у братських школах України. 2.Дати порівняльну характеристику Києво-Могилянської академії та європейських університетів. Завдання самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд. планом) Знайти у фольклорі приклади своєрідного кодексу честі козака.	2	Семінар-розгорнута бесіда	Метод рефлексії, пояснення	Круглий стіл
8	<i>Тема 9. Вітчизняна школа і педагогіка у XVIII ст.</i> Питання для усного опитування 1.Розкрити сутність ідеї Г.С.Сковороди «Пізнай самого себе». 2.Порівняти розуміння Г.С.Сковородою принципів природо відповідного виховання з гносеологічними поглядами Я.А.Коменського та природним вихованням Ж.Ж.Руссо. 3.Обґрунтувати концепцію Г.С.Сковороди щодо спорідненої праці як універсального способу досягнення щастя. Завдання самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд.планом)	4	Семінар з елементами імітаційної гри	Проблемний метод	Світове кафе

	Виокремити морально-педагогічні настанови мислителя про взаємостосунки між батьками й дітьми у притчі «Вдячний Еродій».				
9	<p><i>Тема 10. Становлення педагогічної думки та школи у першій половині XIX ст.</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <p>Роль Харківського імператорського університету в розвитку наук і мистецтв</p> <p>Розвиток української школи у період жорсткої реакції</p> <p>Завдання самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд.планом)</p> <p>Розкрити зміст, методи та форми діяльності Харківського імператорського університету та Харківського педагогічного інституту</p> <p>2.Проаналізуйте особливості трактовки принципу природовідповідності у працях Я.А. Коменського, Г.С.Сковороди, О.Духновича</p>	2	Семінар-мозковий штурм	Метод кооперативного навчання	Робота в малих групах
10	<p><i>Тема 11. Освіта і педагогічна думка у др. пол. XIX ст.</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <p>Назвіть напрями та представників громадсько-педагогічного руху в 1850 – 60-ті роки. Дайте характеристику педагогічного доробку одному з представників ГПР</p> <p>Завдання для самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд.планом)</p> <p>1.Розкрийте сутність ідеї загальнолюдського виховання, висунутої М.І. Пироговим. Проаналізуйте твори педагога з цієї проблеми, покажіть її взаємозв'язок з системою освіти, запропонованою вченим.</p> <p>2. Порівняйте погляди Й.Гербарта, К.Д.Ушинського, С.І.Миронопольського на сутність "виховуючого навчання".</p>	2	Семінар-конференція	Метод дискусії	Виконання різнорівневих завдань, виступ
11	<p><i>Тема 12. Вітчизняна школа і педагогіка від революційних потрясінь до кінця ВВВ (1917 – 1945 рр.)</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <p>1. Реформи закладів загальної освіти</p> <p>2. Проблематика соціального виховання</p> <p>3. А.Макаренка, його система колективного виховання.</p> <p>Завдання для самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд. планом)</p>	4	Семінар з елементами рольової гри	Метод дискусії	Виконання різнорівневих завдань, виступ

	<p>1.Розкрийте сутність і зміст основних принципів виховання особистості в колективі обґрунтованих А.С. Макаренком: «система перспективних ліній», «педагогіка паралельної дії», індивідуальний підхід до особистості.</p> <p>2.Сформулюйте принципи побудови системи самоврядування, яка була запропонована педагогом і використовувалася в колонії та комуні. Чи була вона, на ваш погляд, демократичною і гуманною</p> <p>3. Презентація Феномен І.Соколянського</p>				
12	<p><i>Тема 13. Розвиток освіти, школи й педагогічної думки в Україні у 50 – 90-ті роки ХХ ст.</i></p> <p>Питання для усного опитування</p> <ol style="list-style-type: none"> Освітні реформи 50-80-х років ХХ ст. Педагоги-новатори Внесок В.Сухомлинського в розробку ідеї національного шкільництва <p>Завдання самостійної роботи (для тих, хто вчиться за інд.планом)</p> <p>Зміст і напрями виховання за В. Сухомлинським</p> <p>Заповіді індивідуального підходу за В.Сухомлинським</p> <p>Програма професійного росту з позицій В.Сухомлинського</p>	2	Семінар запитань і відповідей	Бесіда, з елементами індивідуальної творчості	Метод педагогічної реконструкції
Разом		24			

8. Самостійна робота

№ з/п	Опис завдання (тематика інтегрована, поєднує проблематику тем курсу наскрізно), форма виконання (рекомендована, але не обов'язкова)	Час, к-ть год, (для зв)	Критерій оцінювання/Максимальна кількість балів
1.	Написання есе Концепції генези первісного виховання: Україна і світ –педагогічні паралелі	4 (4)	1-2
2.	Підготовка й оформлення наукової доповіді. Становлення виховання як особливої форми діяльності людини. Стратегічні імперативи сучасного становища виховання	4 (10)	1-3
3.	Підготовка презентації. Значення сімейного типу взаємовідносин у досягненні педагогічних цілей в історії давніх країн Сходу. Проекція на сучасний світ	8 (5)	1-3
4.	Складання тезисного конспекту. Педагогічні ідеї епохи Відродження: історичні умови їх формування і сучасна ретроспекція.	4 (10)	1-2
5.	Аналітична робота з науковими джерелами, рекомендованою літературою до теми. Принцип природовідповідності Я.А. Коменського та Ж.Ж. Руссо, Г.С.Сковороди і В.О.Сухомлинського: порівняльний аналіз.	8 (10)	1-3
6.	Укладання порівняльної таблиці. Порівняти програму морального виховання Я.А.Коменського, Дж.Локка, Ж.-Ж.Руссо, А.С.Макаренка, К.Д.Ушинського.	8 (10)	1-3
7.	Підготовка презентації. Проаналізуйте погляди Й.Г. Песталоцці, А.В.Дістервега, інших педагогічних персоналій на роль педагога у становленні особистості.	8 (10)	1-3
8.	Написання есе. Зміст, форми і методи навчання в національних культурних традиціях - еволюція	4 (5)	1-3
9.	Підготовка й оформлення наукової доповіді Кодекс честі і професійні обов'язки педагогів в різні історичні епохи (на прикладі реальних освітніх практик)	4 (10)	1-3
10.	Складання тезисного конспекту Дати порівняльну характеристику Києво-Могилянської академії та європейських університетів.	8 (10)	1-5

11.	Підготовка презентації. Презентування історичного досвіду і методичних напрацювань одного з діячів Чернігівського, Харківського чи Переяславського колегіумів, імператорських університетів.	4 (10)	1-5
12.	Підготовка тез виступу. Розробка програми кар'єрного руху на прикладі аналізу історико-педагогічної персоналії	4 (10)	1-5
	Разом	68 (92), максимальна кількість балів за одне виконане завдання (високий рівень) – 3, всього -42	

9. Контроль навчальних досягнень

9.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій					
Відвідування семінарських занять					
Відвідування практичних занять					
Робота на семінарському занятті	3		6		18
Робота на практичному занятті					
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
Виконання завдань для самостійної роботи	3		6		18
Виконання модульної роботи	6		6		6
Виконання ІНДЗ					
Разом					
Максимальна кількість балів		60			

9.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Тривалість проведення: 2 акад. години.

Максимальна кількість балів: 3 балів.

Під час вивчення дисципліни „Розвиток світової і вітчизняної педагогічної думки” заплановано

поточний контроль у формі співбесід, питання представлено в частині семінарських занять,

рубіжний контроль у формі письмового виконання рівневого дослідного завдання, проблематика представлена в частині практичних самостійних завдань у контексті науково-пошукової діяльності за темою дослідження, самостійної позааудиторної роботи.

Підсумкова форма контролю – усний екзамен.

3.1. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен

Форма проведення: усна.

Тривалість проведення: 2 акад. години.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

ГРАДАЦІЯ БАЛІВ У МЕЖАХ ОДНОГО РІВНЯ

Відповідність академічним висновкам у змісті навчальної дисципліни – 1.

Доказовість, аргументованість висловлювань – 1.

Грамотність і дотримання положень академічної доброчесності – 1.

Оригінальність, авторство висновку – 1.

Можливість повторних відтворення пропозицій – 1.

Комплексне бачення проблеми, міра визначення причинно-наслідкових зв'язків – 1.

Нестандартність подачі виконаної роботи – 1.

Дотримання наукового, науково-публіцистичного стилю у викладі думок для роздумів – 1.

Зв'язок з темою дисертаційного дослідження – 2.

9.3. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

9.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
90 – 100	Відмінно – Відмінний рівень знань з історії педагогіки, високий бал оцінених завдань самостійної позааудиторної роботи (відповідно до програми більшість завдань), виконана і презентована робота у контексті науково-пошукової діяльності за темою дослідження
74-89	Добре освоєно теоретичний програмний матеріал, достатній бал оцінених завдань самостійної позааудиторної роботи (відповідно до програми 2/3), виконана робота у контексті науково-пошукової діяльності за темою дослідження
60-73	Задовільно – на рівні реконструкції освоєно теоретичний програмний матеріал, достатній бал оцінених завдань самостійної позааудиторної роботи (відповідно до програми 1/3), робота у контексті науково-пошукової діяльності за темою дослідження виконана із значною кількістю зауважень
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання підсумкового контролю, відпрацювання завдань самостійної роботи згідно з індивідуальним планом
1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Програма підсумкової атестації

1. Генезис первісного виховання.
2. Становлення виховання як особливої форми діяльності людини.
3. Виникнення сім'ї і родинного виховання
4. Організовані форми виховання в історії найдавніших країн Сходу
5. Виховання і школа античному світі
6. Освіта у Візантії та її вплив на європейську середньовічну педагогічну думку
7. Розвиток педагогічної думки та освіти в Західній Європі в Середні віки та епоху Відродження
8. Педагогічні ідеї Я.А. Коменського і його „Велика дидактика”
9. Педагогічні погляди Дж.Локка
10. Концепція природовідповідного виховання Ж.-Ж. Руссо
11. К.А. Гельвецій та його книга „Про людину, її розумові здібності та її виховання”
12. Педагогічні погляди Д. Дідро
13. Педагогічна діяльність і спадщина Й.Г. Песталоцці
14. Головні педагогічні ідеї Ф.А.В. Дістервега
15. Педагогічні погляди і практична спадщина М.Монтесорі
16. Виховання у древніх слов'ян
17. Виникнення писемності й поширення грамотності. Перші школи Київської Русі, зміст і методи їх роботи. Навчальні книги
18. Педагогічні пам'ятники Київської Русі
19. Виникнення і роль у розвитку просвітництва братських шкіл
20. Становлення Острозької школи-академії та Києво-Могилянської академії
21. Система виховання у козацьких школах
22. Освітні реформи початку XVIII століття
23. Педагогічні погляди і діяльність Ф.Прокоповича (1681-1736)
24. Прогресивна роль у розвитку середньої освіти в Україні українських колегіумів
25. Педагогічна діяльність та погляди Г.С.Сковороди (1722 – 1794)
26. Провідна роль Харківського університету та педагогічного інституту
27. Просвітницько-педагогічна діяльність О.В. Духновича (1803-1865)
28. К.Д.Ушинський – засновник вітчизняної педагогіки
29. «Питання життя» М.І. Пирогова та значення його діяльності для розвитку шкільництва
30. Організаційна й педагогічна діяльність М.Корфа (1834-1883)
31. Педагогічні погляди та діяльність С.І.Миропольського (1842-1907)
32. Просвітницько-педагогічна діяльність Х.Д.Алчевської.
33. Внесок у розвиток вітчизняної педагогічної думки прогресивних діячів другої половини XIX – початку XX т.. – М.П. Драгоманова, М.І.Костомарова, П.О.Куліша, Б.Д.Грінченка, І.Я.Франка
34. Педагогічна спадщина С.Ф.Русової
35. Розвиток української системи освіти у напрямі соціального захисту дітей
36. Становлення національної освіти в Україні в 20-ті роки XX століття
37. Науково-виховна система А.С.Макаренка: теоретичні здобутки та досвід
38. Внесок у розвиток національного шкільництва й педагогічної науки В.О.Сухомлинського
39. «Батьківська педагогіка» В. О.Сухомлинського
40. Розвиток педагогічних інновацій в Україні у другій половині XX століття

*УВАГА! У кожному екзаменаційному білеті запропоновано питання: «Гене́за досліджуваного поняття (за темою, обраною здобувачем третього освітньо-наукового рівня вищої освіти)»

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичні комплекси дисциплін:

Конспекти лекцій, програма курсу, структурно-логічна схема вивчення дисципліни, тексти лабораторних та контрольних робіт, завдання для самостійної роботи, ілюстративні матеріали. Здобувачі мають доступ до електронних варіантів методичних вказівок до практичних занять, силабусів навчальних дисциплін.

Джерельну базу навчальної дисципліни певною мірою утворюють: пам'ятки давньої писемності, манускрипти, рукописи, зразки народного фольклору педагогічної спрямованості; архівні документи, офіційні нормативні, статистичні матеріали конкретних держав у минулому; твори художньої літератури, мистецтва в аспекті ретроспективи освітніх технологій; педагогічна, навчальна, методична література минулого; педагогічна преса; епістолярна і мемуарна спадщина, спадщина зарубіжних та вітчизняних педагогів, матеріали етнографічних та археологічних досліджень, навчальна та монографічна література з історії педагогіки. Тому вітаються різні способи конспектування, приклади аналітичної обробки інформації.

Обладнання, устаткування та програмне забезпечення спеціалізованих комп'ютерних лабораторій, які забезпечують виконання навчального плану за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Комп'ютерна лабораторія 211-Б, 45,8 кв. метри. Windows 7, Windows XP, Microsoft Office 2003, 7-zip, Adobe Reader, Blender, Eclipse, ESET Smart Security, Foxit Reader, GCompris, Geometry, GIMP 2, Google Chrome, Google Sketch up, InkScape, Internet Explorer, KMPlayer, Lazarus, Mozilla Firefox, Notepad, Opera, Oracle VM VirtualBox, Poly, Python, Roo, Scratch, Sweethome, TextAnalyst. Unreal Commander, WinDjView, TP7

11. Рекомендовані джерела

Базова

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. К. : Либідь, 2006. 103 с.
2. Історія педагогіки [Навчальний посібник]. Х. : ХНПУ, 2008. 543 с.
3. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія. К. : Знання, 2005. У 2 кн.
4. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: Навч. посібник. К. : Знання, КОО, 2003. 450 с.
5. Українська педагогіка в персоналіях: У двох книгах. За ред. О.В. Сухомлинської. К. : Либідь, 2005. Кн. 1, 622 с.; Кн. 2, 550 с.

Допоміжна

1. Багалій Д. І. Український мандрований філософ Г. С. Сковорода. Х., 1926. 397 с. Електронний аналог: URL: <http://elib.nplu.org/object.html?id=8630>.
2. Ворожбіт-Горбатюк В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія світової та вітчизняної педагогічної думки»: для здобувачів освіт. ступеня «Доктор філософії» Електронний ресурс. Х. : [б. в.], 2017.
3. Друганова О.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія педагогіки як наука і напрям наукових досліджень»: для здобувачів освіт. ступеня «Доктор філософії» Електронний ресурс Х. : [б. в.], 2016.

4. Історія педагогіки: метод. рек. до проведення семінар. занять з курсу «Історія педагогіки». Х. : ХНПУ, 2008.
5. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): Хрестоматія. Упоряд.: Л. Д. Березівська та ін. К.: Науковий світ, 2003. 418 с.
6. Мосіяшенко В.А. Історія педагогіки України в особах: навч. посіб. для вищ. пед. навч. закл. Суми: Унів. кн., 2005.
7. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Підготував Ю. Вільчинський. 2-е вид. – Львів: Афіша, 2001. 664 с. <https://www.twirpx.com/file/430173/>
8. Шумілова І.Ф. Історико-педагогічне надбання як складова загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей Донецьк: ЛАНДОН – XXI, 2014.

12. Додаткові ресурси (за наявності)

- <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
<http://hnpu.edu.ua> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;
<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
<http://www.dnrb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;
<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;

ГЛОСАРІЙ

(Джерело :

[https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/34120/1/Короткий_словник_актуальних_педагогічних_термінів_\(2013\).PDF](https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/34120/1/Короткий_словник_актуальних_педагогічних_термінів_(2013).PDF)

АКСІОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА – наука про сприйняття, освоєння та оцінювання нового у педагогіці. Основні категорії аксіології педагогічної – педагогічне співтовариство, оцінювання та різновиди процесів освоєння нового, явища консерватизму і новаторства в педагогіці, особливості інноваційного середовища, готовність педагогічного товариства до сприйняття оцінювання, оцінювання нового тощо

БАЧЕННЯ – (англ. —vision, рос. —видение) – елемент стратегічного планування, що містить комплекс 7 сформованих цілей установи на довгострокову перспективу

ВИВЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ – розробка, втілення в життя і контроль за виконанням програм, що мають на меті досягти сприйняття цільовою групою (або цільовими групами) громадської ідеї, руху або практики.

ДОКУМЕНТ – 1) діловий папір, письмове свідоцтво, що підтверджує той чи інший факт або право на будь-що; 2) письмове посвідчення, що підтверджує особу пред'явника.

ЗНАННЯ - осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо результатів навчання та/або професійної діяльності;

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ СТИЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ - індивідуальна система прийомів і способів дій, характерна для конкретної людини, доцільна для досягнення успішного результату. **ІННОВАЦІЙНИЙ ЕТНОС** – норма суспільного способу життя, спрямована на подолання соціального і професійного консерватизму.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність;

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ІННОВАЦІЙНІ ІГРИ – специфічний метод навчання, в якому правила і ролі не мають жорсткої заданості, раціональної програмної орієнтації у виробленні стандартних знань і навичок. Він орієнтований на особистісну емоційну включеність учасників, виробляє вміння діяти в нестандартних ситуаціях. Головна мета – розвиток особистості і конкретних навчальних колективів.

ПАРАДИГМА (ЗРАЗОК, ЕТАЛОН) – 1) приклад, взірець; 2) пануюча теорія, що покладена в основу вирішення теоретичних і практичних проблем. 3) наукова теорія, втілена в системі понять, що виражають істотні риси дійсності; 4) вихідна концептуальна схема, модель постановки проблем і їх рішення, методів дослідження, що панують протягом певного історичного періоду в науковому співтоваристві.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, що набуваються у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти;